

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. d)
Logică, argumentare și comunicare

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Pentru fiecare dintre următorii itemi, scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera asociată răspunsului corect. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Din structura standard a unei demonstrații **nu** face parte:

- a. fundamentul
- b. paralogismul
- c. procesul/procedeul
- d. teza

2. Raționamentul "Pe baza faptului că unii dintre componenții grupului de proiect sunt inteligenți, putem susține, cu certitudine și fără să greșim, că unele persoane inteligente sunt componenți ai grupului de proiect." este:

- a. raționament imediat valid
- b. inducție incompletă
- c. inducție completă
- d. raționament imediat nevalid

3. Contradictoria propoziției SeP, conform raporturilor logice din cadrul "pătratului logic", este:

- a. propoziția de tip SaP
- b. subalternă sa
- c. propoziția de tip SoP
- d. propoziția de tip SiP

4. Predicatul logic al propoziției categorice "Unele sisteme educaționale nu sunt neperformante." este:

- a. nu sunt neperformante
- b. neperformante
- c. nu sunt performante
- d. performante

5. Proprietatea *valid* sau *nevalid* se aplică raționamentelor:

- a. inductive
- b. nedeductive
- c. deductive
- d. doar de tip silogistic

6. Termenul *infractor nevinovat* este:

- a. factual vid
- b. nevid
- c. relativ
- d. logic vid

7. Va avea întotdeauna un *caracter probabil* concluzia unui raționament :

- a. inductiv incomplet
- b. de tip silogism
- c. deductiv, de tip conversiune
- d. deductiv, de tip obversiune

8. Conversiunea și obversiunea sunt inferențe:

- a. deductive, mediate
- b. deductive, imediate
- c. inductive, imediate
- d. inductive, mediate

9. Eliminarea însușirii *muzicale* de la termenul *aptitudini muzicale*, face ca:

- a. intensiunea acestui termen să crească, dar extensiunea să scadă
- b. intensiunea și extensiunea acestui termen să scadă simultan
- c. intensiunea acestui termen să scadă, însă extensiunea să crească
- d. intensiunea și extensiunea acestui termen să crească simultan

10. Propoziția categorică "Niciun om nu e perfect" este de tipul:

- a. universal negativă, cu formula SoP
- b. universal negativă, cu formula SeP
- c. particular negativă, cu formula SoP
- d. particular negativă, cu formula SeP

20 de puncte

B. Se dau termenii A, B, C, D și E astfel încât termenii C și E se află în raport de încrucișare; termenul A este subordonat intersecției dintre C și E, însă același termen A se află în raport de identitate cu termenul D; termenul B este încrucișat, simultan, cu termenii C și E, dar este în raport de opoziție cu termenii A și D.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D, E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false, scriind, pe foaia de examen, doar litera corespunzătoare fiecărei propoziții date și notând în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că propoziția este adevărată, sau doar litera F, dacă apreciați că propoziția este falsă:

a) Toți D sunt A.	c) Unii C sunt D.	e) Unii D nu sunt E.	g) Toți B sunt E.
b) Unii C nu sunt A.	d) Niciun E nu este A.	f) Unii B sunt C.	h) Niciun A nu este B.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Toate rezultatele meritorii sunt întemeiate pe muncă asiduă.*
2. *Unele ființe acvatice sunt cetacee.*
3. *Nicio economie de schimb nu este centralizată.*
4. *Unele lucrări filosofice nu sunt accesibile elevilor de liceu.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, contradictoria propoziției 2, contrara propoziției 3 și subcontrara propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 1 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, obversa conversei contradictoriei propoziției 4, respectiv, supraalterna obversei contradictoriei propoziției 1. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă toate activitățile extrașcolare sunt apreciate, atunci toate activitățile apreciate sunt activități extrașcolare.*

Y: *Dacă unele structuri materiale sunt divizibile, atunci unele structuri materiale nu sunt indivizibile.*

Pornind de la această situație:

a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi;	4 puncte
b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate;	2 puncte
c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X.	2 puncte

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dau următoarele două moduri silogistice: aoo-2, aee-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/ mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția *„Unele pasiuni sunt sentimente trecătoare”*. **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Unele păsări răpitoare nu sunt papagali vorbitori, dacă unele păsări răpitoare sunt carnivore, dar niciun papagal vorbitor nu este carnivor.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, doar cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei doar litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau doar litera F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul major este distribuit în premisa majoră.
2. Termenul mediu este reprezentat de termenul „papagali vorbitori”.
3. Premisa minoră este o propoziție universală afirmativă.
4. Termenul mediu nu este distribuit în niciuna dintre premise.

4 puncte

D. Se dă următoarea definiție: *Fotbalul este sportul practicat de către fotbaliști.*

a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**

b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) Construiți o definiție, având ca definit termenul „fotbal”, care să încalce regula precizată la subpunctul b). **2 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Varianta 4

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

A. câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele zece răspunsuri corecte, astfel:

1-b, 2-a, 3-d, 4-b, 5-c, 6-d, 7-a, 8-b, 9-c, 10-b

10x2p= 20 puncte

B.

1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre termenii dați **2 puncte**

2. câte 1 punct pentru fiecare dintre cele opt răspunsuri corecte, astfel:

a) A, b) A, c) A, d) F, e) F, f) A, g) F, h) A

8x1p= 8 puncte

Notă: Punctajul se acordă **independent** de reprezentarea corectă sau incorectă de la subpunctul 1.

SUBIECTUL al II -lea (30 de puncte)

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute, astfel: subalternă propoziției 1 (SiP), contradictoria propoziției 2 (SeP), contrara propoziției 3 (SaP) și subcontrara propoziției 4 (SiP) **4x1p= 4 puncte**

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele patru propoziții cerute

4x1p= 4 puncte

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a celor două operații cerute, pentru a deriva, în limbaj formal, conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre cele două propoziții (1 și 3)

(2x1p)+(2x1p)= 4 puncte

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei și a obversei fiecăreia dintre cele două propoziții (1 și 3)

(2x1p)+(2x1p)= 4 puncte

C.-câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute, astfel: obversa conversei contradictoriei propoziției 4 (Po~S), respectiv, supraalternă obversei contradictoriei propoziției 1 (Sa~P) **2x1p= 2 puncte**

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute **2x2p= 4 puncte**

D.a. câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre opiniile celor doi elevi, astfel:

X: $SaP \rightarrow PaS$; Y: $SiP \rightarrow So \sim P$

2x2p= 4 puncte

b. câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a fiecăruia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X: *conversiune nevalidă/ raționament incorect*, Y: *obversiune validă/ raționament corect*) **2x1p= 2 puncte**

c) explicarea corectitudinii/ incorectitudinii logice a raționamentului elevului X (de exemplu, *conversiune nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul P apare distribuit în concluzie, dar nu este distribuit în premisă*) **2 puncte**

Notă: În situația în care candidatul explică incorectitudinea logică a raționamentului prin numirea "legii distribuirii termenilor", fără a preciza modul în care a fost încălcată legea, se acordă 1 punct din cele 2 posibile.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

a) - câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PaM *PaM*

SoM *MeS*

SoP *SeP*

2x2p= **4 puncte**

b) - construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă uneia dintre cele două scheme de inferență scrise la subpunctul a) **2 puncte**

Notă: Punctajul pentru construirea în limbaj natural a silogismului cerut se acordă **independent** de valoarea de adevăr a propozițiilor.

c) - câte 3 puncte pentru verificarea explicită, prin metoda diagramelor Venn (reprezentare grafică), a validității fiecăruia dintre cele două moduri silogistice **2x3p= 6 puncte**

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic, astfel: *aoo-2, mod silogistic valid; aee-4, mod silogistic valid* **2x1p= 2 puncte**

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B. - construirea, în limbaj formal, a oricărui silogism valid care să justifice propoziția dată **3 puncte**

- scrierea, în limbaj natural, a silogismului valid construit (cu premise adevărate/plauzibile) **3 puncte**

C. câte 1 punct pentru fiecare dintre cele patru răspunsuri corecte, astfel:

1-A, 2-F, 3-F, 4-F

4x1p= **4 puncte**

D.

a) menționarea unei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

b) precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definiției, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**

c) construirea definiției cerute **2 puncte**